

Νόημα τῆς ὑπαρξης νόημα τοῦ κόσμου

τοῦ Νικ. Λ.Γ. Λιναρδάτου

Ως θέματα περιγραφῆς καὶ γραπτῆς ἀπεικονίσεως ἡ εὐτέλεια καὶ ἡ ἀσημαντότητα πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ δύσκολα. Γιὰ ἐμέ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἔτσι εἶναι. Φαντάζομαι καὶ γιὰ πολλοὺς ἄλλους. Κρίνων ἐξ ἰδίων. Ἄλλὰ καὶ διότι δὲν ἔχω διαβάσει καμμία ἀκριβῆ καὶ παραστατικὴ περιγραφή τῆς εὐτέλειας καὶ τῆς ἀσημαντότητας τῆς ἐλληνικῆς τηλεόρασεως. Ὅπως ἐμφανίστηκαν γιὰ μία ἀκόμη φορά αὐτὲς τίς γιορτινὲς ἡμέρες. Λέμε καὶ ξαναλέμε, τὸ Πάσχα τῶν Ἑλλήνων. Ὡς κάτι πολὺ σημαντικό. Ἡ εἰκόνα ὁμως πού τὸ συνοδεύει σὲ ὅλα τὰ κανάλια τῆς ἐλληνικῆς τηλεόρασεως μόνο ντροπὴ μπορεῖ νὰ προκαλέσει στὸν τηλεθεατῆ. Στὸν πολίτη δηλαδῆ.

Ἄς ἀφαιρέσουμε προσωρινά τὴν ἀφήγηση. Στὶς εἰδήσεις. Γιὰ νὰ διαπιστώσουμε ποιά εἶναι ἡ σκέτη εἰκόνα. Τί σημαίνει. Τί υποβάλλει. Τὸ νόημα. Οἱ ὑπαινιγμοί. Θὰ ἔλεγα, γιὰ τὸν μέσο πολίτη θλίψη καὶ ἀηδία. Ὅχι πὼς ἡ ἀφήγηση εἶναι καλύτερη. Ἀνάλογη. Στὶς ἐκκλησιὰς τὸ βράδυ τῆς Μεγάλης Πέμπτης ψάλλεται: «Θεοτόκε, ἡ τεκοῦσα, διὰ λόγον ὑπὲρ λόγον, τὸν Λόγον, πανύμνητε, αὐτὸν δυσώπει, σώσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν». «...ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας». Ὑψηλὴ ποίηση. Ἀνεξάλειπτη. Νοήματα δυσσερμήνευτα. Τὴν ἴδια ὥρα, ἂν διέπραξες τὸ ἐγκλημα νὰ παρακολουθήσεις τηλεόραση: Ἀνατριχαστικὴς ἀηδίας εἰκόνας κρεμασμένων σφαγμένων ἀρνιῶν. Ἐπαναλαμβανόμενες χωρὶς σταματημό. Ἄν εἶναι καὶ πόσο πιὸ ἀκριβὸ τὸ κιλὸ ἀπὸ πέρσι. Ἡ ἴδια εἰκόνα. Πάλι καὶ πάλι. Πρὸς ἐπίταση τῆς ἀηδίας. Ἀντιπολιτεύονται!

«Τὰ πάντα συνέπασχε τῷ τὰ πάντα κτίσαντι...». Τῆ Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Δὲν συνέπασχε ὁμως ἡ τηλεόρασή μας. Οὔτε ἡ κρατικὴ. Πού θεωρητικὰ τουλάχιστον πρέπει νὰ εἶναι ἀνιδιοτελής. Πόσοι φεύγουν ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα. Παρεμπιπτόντως καὶ ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη. Οὐρὲς αὐτοκινήτων στοὺς δέκτες μας. Στὰ διόδια. Γιατί κρίνεται ὅτι ἀποτελοῦν εἶδηση; Μὴ μέ ρωτᾶτε. Ἀνεξήγητο. Τὸ παντελῶς ἀσήμαντο. Ἴσως ἐπειδὴ εἶναι εὐκόλο. Καὶ φτηνό. Φτάνει μία κάμερα. Καὶ ἓνας χαμηλόμισθος ρεπόρτερ. Παράλληλα συνεχίζεται ἡ ἀηδία τῶν σφαγμένων ἀρνιῶν. Κανένα ἀπὸ τὰ κανάλια μας δὲν συνέπασχε. Ὅπως δὲν συμπάσχουν στὸν ἀνθρώπινο πόνο. Ὅπουδὴποτε ὑπάρχει. Ἀπλῶς τὸν ἐμπορεύονται.

Βράδυ τῆς Ἀναστάσεως. «Ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ... Εἶναι μία πρόταση "νοήματος" (αἰτίας καὶ σκοποῦ) τῆς ὑπαρξης, τοῦ κόσμου, τῆς ἱστορίας. Πρόταση συνεπέστατα ὀρθολογικὴ, ἀλλὰ μὲ πεδίο ἐπαλήθευσης τὴν ἐμπειρικὴ δυναμικὴ τῆς σχέσης, ὄχι τίς ἐνορμητικὲς ἀπαιτήσεις αἰσθητηριακῶν "βεβαιότητων"». Ὁ καθηγητῆς Χρῆστος Γιανναρὸς στὴν «Καθημερινή» (26-27 Ἀπριλίου). Τὸ βράδυ τῆς Ἀναστάσεως. Πού εἶναι πρόταση νοήματος τῆς ὑπαρξης, νοήματος τοῦ κόσμου. Στὴν κρατικὴ τηλεόραση: Γλέντι πασχαλινό. Ἔτσι τὸ παρουσιάζουν. Στὴν ὑγεία μας. Κατάλληλο γιὰ ὅλους. Ἄν αὐτὸς εἶναι ὁ ἐλληνικὸς λαός. Ἄν ἔτσι ἐκδηλώνεται. Ἄν ἔτσι ἐκφράζεται. Βράδυ τῆς Ἀναστάσεως. Ἄν ἔτσι ἐκφράζει τὴ μεταφυσικὴ του ἀγωνία. Ἡ τὴ μεταφυσικὴ του βεβαιότητα. Τότε ἐγὼ θὰ γίνω Βουδιστῆς. Ἡ εἶμαι Βουδιστῆς. Γιὰ νὰ τὰ θλέπω ὅπως τὰ θλέπω. Ἡ πάλι ἴσως εἶναι ἡ περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα. Στὸ Ληξούρι. Μὲ τὰ ὑπολείμματα μιᾶς πολλῶν αἰώνων συνδέσεως μὲ τὴ Δύση.

Ἄρχισα αὐτὸ τὸ κείμενο μὲ τὴ διαπίστωση τῆς δυσκολίας νὰ περιγραφῆ τὸ εὐτέλές καὶ τὸ ἀσήμαντο. Δὲν θὰ ἐπιχειρήσω, γι' αὐτὸ, λεπτομερῆ περιγραφή. Ἀπλῶς θὰ χρησιμοποιήσω ἓναν χαρακτηρισμό. Καὶ θὰ κάμω μίαν ἀναφορά. Ὁ χαρακτηρισμὸς εἶναι: ἐκχυδαϊσμός. Μὲ τὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων τῆς πολιτικῆς καὶ διαφόρων ὑποτιθέμενων πνευματικῶν δραστηριοτήτων. Ἐκχυδαϊσμός τοῦ «ὑψηλοῦ». Καὶ ἡ ἀναφορά. Σὲ αὐτὸν τὸν μονοπρόσωπο χορὸ. Πού μὲ πασοκικὴ πρωτοβουλία ἔχει εἰσαχθεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια στὶς γιορταστικὲς ἐκδηλώσεις τῆς «καλῆς» ἐλλαδικῆς κοινωνίας. Πρωτοστάτες Ἀνδρέας Παπανδρέου, Γιώργος Κατσιφάρας, Φώφη Γεννηματᾶ κ.ἄ. Καὶ ὁ γιὸς Γιώργος δὲν ὑστερεῖ. Ὡς ἐκφραση μαγκιάς. Εἶναι μία πιθανὴ ἐρμηνεία.

Ὁ ἄντρας προχωρεῖ στὴν πίστα. Ἀπλώνει τὰ χέρια. Χαλαρὴ γυμναστικὴ «ἔκταση τῶν χειρῶν». Δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Παράλληλα πρὸς τὸ δάπεδο. «Ἄχ! μανούλα μου». Μία γυροβολία. Κάμψη τῶν ποδιῶν. Νέα γυροβολία. Ἀπὸ τὴν ἀνάποδη αὐτὴν τὴ φορά. Τὸ βλέμμα πάντα στραμμένο πρὸς τὸ δάπεδο. Σκεπασμένο ἀπὸ θρύψαλα πιάτων. Γιὰ νὰ δεῖ πού θὰ πατήσει; Τὰ πιάτα ρίχνονται μὲ συγκεκριμένο ρυθμὸ. Κάθε τὴν ὥρα. Πήδημα στὸν ἀέρα. Ἀκολουθεῖται ἀπὸ πτώση στὰ γόνατα. Δὲν φαίνεται νὰ τραυματίζεται. Ἦταν χορευτικὴ φιγούρα. Διπλὴ γυροβολία. Πέφτει ντᾶνα πιάτων μὲ μεγάλο θόρυβο. Σὲ ρόλο κλακαδόρων οἱ ἄλλοι καλεσμένοι. Χτυπάνε παλαμάκια ρυθμικά. Δεύτερος ἄντρας μερακλώνεται. «Μὴ μοῦ ξαναφύγεις, μάγκα μου». Μπαίνει στὴν πίστα. Συναγωνισμὸς βαρυμαγκιάς. Εἶναι βράδυ τῆς Ἀναστάσεως.

Νὰ μὴν ὑστερήσει ὁμως καὶ τὸ ἕτερο φύλο. Ἰσότης. Ἀνατολίτικα, ἡδυπαθῆ λικνίσματα τῆς κοιλιάς καὶ τῶν πυγῶν τους. «Μὲ προδίνεις καὶ πρέπει νὰ βρεθεῖ τιμωρία σοβαρῆ». Τσιφτετέλια. Ἀπάντηση στὶς ζεϊμπεκιὰς. Ἡ χειρότερη, ἡ χαύνη Ἀνατολῆς. Σκέτη ἀηδία. Εἶναι βράδυ τῆς Ἀναστάσεως. Πού εἶναι μία πρόταση νοήματος τῆς ὑπαρξης, νοήματος τοῦ κόσμου, νοήματος τῆς ἱστορίας...

Αὐτὰ συνέβησαν στὴν κρατικὴ τηλεόραση. Ὅχι σὲ μπουζουξίδικο. Ἡ σὲ χαμαιτυπεῖο. Πρὸς δόξαν τῶν διοικούντων τὴν ΕΘΝΙΚΗ (μὲ κεφαλαῖα, γιὰ τὴν προσφορά της) Ραδιοφώνια καὶ Τηλεόρασή μας. Καὶ τοῦ ἐθνικοῦ συμβουλίου ραδιοτηλεόρασεως (μὲ ὅσο γίνεται πιὸ μικρά, ὡς συμβολισμὸ). Τὸ ὁποῖο ἀπὸ τὸν ὑψιστὸ νόμο τῆς χώρας ἔχει συσταθεῖ γιὰ τὴν προστασία τοῦ πολιτισμοῦ μας. «Ἄγρυπνοι ἐδῶ φρουροὶ τοῦ ἀπὸ αἰῶνες ταχτήκαμε». Ἔτσι ἐνωθῆσαν κάποτε οἱ Ἕλληνες μαζί μὲ τὸν Ἄγγελο Σικελιανό.